

De meester van Florence is feitelijk naar den geest nog meer de Middeleeuwsche dienaar der kerk dan de Sienees.

Het realisme gaat echter nog verder in de verschillende tooneelen uit Jezus' leven. Wenden we ons thans tot deze reeks van kleine paneeltjes dan valt weer, bij een nauwkeurige beschouwing, veel te genieten.

Wanneer we de Middeleeuwsche kunst misschien hebben leeren kennen uit Giotto's werk, dan staan we hier verbaasd over de ver-gaande levens-waarheid, de fijne psychologische uitbeelding, de treffende karakteri-seering van Duccio.

Waar heeft hij zulk zuiver waarnemen en weergeven geleerd?

Hier denk ik onwillekeurig aan het verhaal, dat het gerechtshof reeds voor Duccio's tijd den schilders van de stad opdracht gaf om de portretten te schilderen van misdadigers teneinde het volk met hen bekend te maken.

We vergeten immers maar al te vaak dat er in de Middeleeuwen ook wel degelijk een burgerlijke kunst moet zijn geweest, maar deze, daar zij het Heilig karakter der kerkelijke kunst miste, is meestal vrijwel geheel voor ons verloren gegaan. Toch bestond zij — enkele beschilderde banieren uit dien tijd getuigen er te Siena nog van — en zij moet dus ook wel degelijk haar invloed gehad hebben.

Het is dus misschien niet al te gewaagd een verband te zoeken tusschen een opdracht als hierboven vermeld en de buitengewone psychologische opmerkingsgave waarvan Duccio's werk het resultaat is.

Om nu tot de bijzonderheden te komen; let eens op het gezicht van Judas, in het schilderij van het verraad. Zoo zeldzaam meesterlijk is hier de uitdrukking in het gelaat van den verrader dat we onze oogen bijna niet durven gelooven. Dit is kunst uit het jaar 1311! En zie vlak daarnaast het smartelijke en tevens schoone gelaat van den Heiland. Let ook op de jongeren, die verschrikt en angstig vluchten. Alleen Petrus snijdt nog nijdig den Romeinschen soldaat het oor af. Hier is het gebaar nu wat onbeholpen; dat zou Giotto weer beter uitgebeeld hebben.

De achtergrond is goud en daartegen staan bijzonder mooi de donkere groene boomen.

Een ander staaltje van fijne psychologie: Waar Jezus, geblinddoekt, met stokken wordt geslagen zien we Petrus buiten de poort van het huis staan met de vrouw die hem beschuldigt: „Ook gij waart met dezen Jezus van Nazareth.” Doch Petrus ontkent. Niet alleen met het afwerend gebaar der beide handen, ook zijn gelaat drukt de schrik en de sterke ontkenning uit. Doch de vrouw, streng en vorschend, den vinger op hem gericht, spreekt de onverbiddelijke woorden uit.... en boven beider hoofden kraait de haan.

Wondermooi is het groote paneel met de kruisiging, en daarop dan vooral de groep der vrouwen van wie de Moeder ineenzinkt.